

Finnmarksloven

– en orientering

JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENTET
KOMMUNAL- OG REGIONALDEPARTEMENTET

Forord

Etter mange år med usikkerhet omkring rettsforholdene i Finnmark ble den nye finnmarksloven vedtatt av Stortinget i mai/juni 2005. Sametinget og Finnmark fylkesting var med på å utforme loven gjennom konsultasjoner med Stortinget. Regjeringen har stilt seg bak den utbyggingen av regjeringens lovforslag fra 2003 som Stortingets behandling medførte.

Loven er vedtatt av et stort og tverrpolitisk flertall i Stortinget etter anbefaling fra både Sametinget og fylkestinget. Den har dermed en trygg demokratisk forankring som gir et godt utgangspunkt for den nye Finnmarkseiendommen og for den kommende avklaringen av rettigheter. Vi tror Finnmarksloven vil bli til nytte for hele Finnmarks befolkning, for det samiske folk og for Norge som helhet.

Det er utviklingen av sameretten som har lagt grunnlaget for Finnmarksloven, men loven er utformet slik at den gir trygghet og muligheter for alle finnmarkinger. Grunnen som skal overføres fra statlig til lokalt eierskap gjennom Finnmarkseiendommen blir et felleseie for alle innbyggerne i fylket. Avklaring av individuelle og kollektive rettigheter vil skje på grunnlag av nasjonal rett. Det er bruken som teller – ikke brukerens etniske tilhørighet.

Alle innbyggerne i Finnmark får rett til å utnytte naturressurser på Finnmarkseiendommens grunn. Også de som er bosatt utenfor Finnmark får en lovbestemt adgang til jakt og fiske på Finnmarkseiendommens grunn.

Denne brosjyren gir en orientering om loven til alle husstander i Finnmark. Den er utarbeidet av Justisdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, og er en del av et større informasjonsarbeid som skal skje i tett samarbeid mellom Sametinget, Finnmark fylkesting og departementene.

Utgitt av:
Justis- og politidepartementet
Kommunal- og regionaldepartementet

Brosjyren distribueres til alle husstander
i Finnmark. Den finnes også på internett:
www.jd.dep.no

Publikasjonsnummer: G-0381 B+S

Alle foto: Samfoto
Grafisk design: Sissel Sandve
Trykk: Zoom Grafisk AS
08/2005 – opplag 35.000

Odd Einar Dørum
Justisminister

Erna Solberg
Kommunal- og regionalminister

■ Hovedinnholdet i Finnmarksloven

Formålet med Finnmarksloven er å legge til rette for at grunn og naturressurser i Finnmark forvaltes på en balansert og økologisk bærekraftig måte. Dette skal skje til beste for innbyggerne i fylket og særlig som grunnlag for samisk kultur, reindrift, bruk av utmark, næringsdrift og samfunnsliv.

I dag forvaltes rundt 95 prosent av grunnen i Finnmark av statsforetaket Statskog SF. Dette arealet, som er på drøyt 45.000 km², overføres til lokalt eierskap gjennom **Finnmarkseiendommen** (Finnmárkkkuopmodat).

Finnmarkseiendommen er en privat **grunneier** som i utgangspunktet står i samme forhold til offentlige myndigheter som andre grunneiere. Finnmarkseiendommen skal ledes av et styre på seks personer: tre styremedlemmer oppnevnt av Sametinget og tre av Finnmark fylkesting.

Finnmarksloven slår fast at samene gjennom langvarig bruk av land og vann har opparbeidet **rettigheter** til grunn i Finnmark. Også andre innbyggere i Finnmark kan ha opparbeidet slike rettigheter. Det skal etableres en kommisjon for **kartlegging** av disse rettighetene. Det skal også opprettes en særdomstol som skal avgjøre tvister om slike rettigheter.

Alle innbyggerne i Finnmark får rett til å **utnytte naturressurser** på Finnmarkseiendommens grunn, blant annet jakt, fiske og multeplukking. Hvor stor rett man får, avhenger av hvor nært man er knyttet til ressursene. For eksempel får man større rett til utnyttelse av naturressurser i den kommunen man er bosatt i. Også de som er bosatt utenfor fylket får adgang til jakt og fangst av småvilt, til fiske og til å plukke multer til egen husholdning.

Finnmarksloven er **etnisk nøytral** på den måten at den enkeltes rettsstilling ikke er avhengig av om man er same, nordmann, kven eller tilhører en annen befolkningsgruppe.

I saker om endret bruk av utmark skal både offentlige myndigheter og Finnmarkseiendommen vurdere hvilken betydning endringen vil ha for samiske interesser. Sametinget kan gi **retningslinjer** som skal legges til grunn for denne vurderingen, men retningslinjene er ikke bindende for avveiningen mellom samiske interesser og andre hensyn.

Finnmarksloven gir **ikke regler om fiske i havet**. Stortinget fattet derfor i juni 2005 et vedtak hvor man ba Regjeringen snarest mulig foreta en utredning av samer og andres rett til fiske i havet utenfor Finnmark og fremme en oppfølgende sak om dette for Stortinget. Regjeringen er i gang med å følge opp Stortingets vedtak. ■

SVAR PÅ NOEN VANLIGE SPØRSMÅL OM FINNMARKSLOVEN

Hvem skal bestemme over grunnen i Finnmark?

- ▶ Det opprettes et eget organ, Finnmarkseiendommen, som får eiendomsrett til den grunnen i Finnmark som hittil har vært forvaltet av Statskog (§ 49). Finnmark fylkesting og Sametinget skal velge medlemmer til styret i Finnmarkseiendommen (§ 7). På denne måten er det befolkningen i Finnmark som vil bestemme over forvaltningen av grunnen i fylket. Finnmarkseiendommen må imidlertid forholde seg til offentlige lover og regler på samme måte som enhver annen grunneier.

Vil Finnmarksvidda privatiseres?

- ▶ Nei. Loven innebærer ikke at det deles ut noen nye rettigheter. De som allerede har opparbeidet bruks- eller eiendomsrett til et område, vil få anerkjent denne retten gjennom Finnmarkskommisjonens kartlegging (§ 5). Det er lite sannsynlig at kommisjonen vil finne at det er opparbeidet individuell eiendomsrett i noe særlig omfang. Det er mer sannsynlig at det finnes bruksrettigheter av ulike slag, for eksempel rett til å bruke et område til reindrift, begrenset hogst, stikking av torv eller liknende.

Gjelder Finnmarksloven likt for alle i Finnmark?

- ▶ Ja. Loven er etnisk nøytral. Det vil si at man har like rettigheter etter loven uansett om man er same, nordmann, kven eller har en annen etnisk tilhørighet. Loven inneholder imidlertid noen garantier for at det tas tilstrekkelig hensyn til samiske interesser før det fattes vedtak som kan ha betydning for samisk kultur, reindrift og liknende i utmarksområder (§§ 4 og 10).

Kan jeg jakte i Finnmark?

- ▶ Ja. Alle – også de som ikke bor i Finnmark – har adgang til jakt og fangst av småvilt på Finnmarkseiendommens grunn (§ 25). De som bor i Finnmark har i tillegg rett til å jakte på storvilt (§ 23). Finnmarkseiendommen kan dessuten gi tillatelse til jakt ut over dette, for eksempel til jakt av storvilt også for personer som ikke bor i fylket (§ 27).

Kan jeg fiske i elvene i Finnmark?

- ▶ Ja. Alle kan fiske med stang og håndsnøre i vassdragene på Finnmarkseiendommens grunn (§ 25). De som bor i Finnmark kan i tillegg fiske med garn i vassdrag innenfor den kommunen de bor i (§ 22).

Kan jeg plukke multer i Finnmark?

- ▶ Ja. Alle kan plukke multer på Finnmarkseiendommens grunn (§§ 23 og 25). De som ikke bor i Finnmark har bare lov til å plukke multer til egen husholdning (§ 25).

Må jeg ha tillatelse til å jakte og fiske på Finnmarks- eiendommens grunn?

- ▶ Ja. For jakt og fiske må man ha tillatelse fra Finnmarkseiendommen. Tillatelsen kan gis i form av et jakt- eller fiskekort, og det kan kreves avgift for den (§ 27).

Kan Finnmarkseiendommen sette nærmere vilkår for jakt, fiske og multeplukking på dens grunn?

- ▶ Ja. Finnmarkseiendommen kan gi nærmere regler om utnyttelse av naturressurser på dens grunn, blant annet at man må ha tillatelse til dette. Dersom det for eksempel er lite dyr eller multer i et område, kan Finnmarkseiendommen bestemme at jakt eller multeplukking i det området skal begrenses. Avgjørelsen kan klages inn for departementet (§ 27).

Har jeg rett til å fiske i havet utenfor Finnmark?

- ▶ Det sier ikke Finnmarksloven noe om. Alle har rett til å fiske i havet med stang og håndsnøre og med små garn og liner (saltvannsfiskekorten § 4 a). For å drive kommersielt fiske må man ha en fiskekvote.

■ Ingen inngrep i eksisterende rettigheter

Finmarksloven innebærer ikke endringer i **bruks- og eierrettigheter** til grunnen i Finnmark (utover overføringen av eiendom fra Statskog SF til Finnmarks-eiendommen). Dersom noen har opparbeidet bruks- eller eiendomsrett gjennom langvarig bruk av et område (*hevd* eller *alders tids bruk*), vil ikke Finmarksloven endre på dette. Har man for eksempel gjennom flere tiår hugget trær i en skog eller hatt dyr på beite i et bestemt område i den tro at man hadde rett til dette, kan man få anerkjent slik bruksrett. Dette gjelder i Finnmark på samme måte som i resten landet. Loven gjør heller ikke inngrep i rettigheter som bygger på annet grunnlag, for eksempel en inngått avtale.

Loven slår fast at samene gjennom langvarig bruk av land og vann har opparbeidet rettigheter til grunnen i Finnmark (§ 5 første ledd). Dette følger av vanlig norsk rett (*hevd* og *alders tids bruk*). Det var likevel viktig å slå dette fast i loven. Bestemmelsen er en prinsipiell og politisk anerkjennelse av at det finnes slike opparbeidete rettigheter i Finnmark.

Prinsippet om at loven ikke gjør inngrep i etablerte rettigheter gjelder også for nordmenn, kvener og andre innbyggere i Finnmark. Den enkeltes rettigheter vil bli anerkjent og eventuelt tinglyst etter hvert som rettighetene blir identifisert gjennom det kartleggingsarbeidet som skal gjøres. ■

■ HEVD OG ALDERS TIDS BRUK

Etter norsk rett kan man på bestemte vilkår opparbeide både bruksrett og eiendomsrett til et område gjennom å bruke eller råde over det i lang tid. «Hevd» og «alders tids bruk» er betegnelse på to måter man kan opparbeide seg slike rettigheter på.

Vilkårene for *hevd* følger av lov 9. desember 1966 nr. 1 om hevd. For å hevde *eiendomsrett* må man ha rådet over et område i minst 20 år. Man må ha hatt god grunn til å tro at man eier området. (Dette kalles å være «i god tro».)

For å hevde *bruksrett* må man ha utøvd en viss bruk i minst 20 år. Bruken må ha foregått i den tro at man hadde rett til dette. Dersom bruken ikke har gitt seg utslag i faste innretninger i området (for eksempel at man har bygd hus der) må man ha brukt området i minst 50 år for å få anerkjent bruksrett.

Læren om *alders tids bruk* er utviklet gjennom rettspraksis. På grunnlag av *alders tids bruk* kan man få eiendoms- eller bruksrett til et område selv om vilkårene for *hevd* ikke er oppfylt. Det skjer etter en totalvurdering, hvor de viktigste momentene er:

- Lang tids bruk av området. Fordi de øvrige vilkårene ikke er like strenge som for *hevd*, kreves det svært lang tids bruk, kanskje så mye som 100 år, og minst 50 år.
- Den som har brukt eller rådet over området må ha gjort dette i god tro. Kravet til god tro er ikke like strengt hvis brukstiden er svært lang.

Det er generelt lettere å opparbeide *bruksrettigheter* enn *eierrettigheter*. For å få anerkjent *eiendomsrett* på disse grunnlagene må man blant annet ha brukt et område i så stort omfang at man fremsto som grunneier, og hatt grunn til å tro at man faktisk eide området. ■

■ Kartlegging av eksisterende rettigheter

Kartlegging og anerkjennelse av eksisterende rettigheter er et viktig element i Finnmarksloven. Det skal opprettes en kommisjon og en særdomstol for dette formålet. Rettighetene skal kartlegges uavhengig av etnisk tilhørighet. Man har tidligere hatt lignende kartleggingsprosesser i utmarksområder i andre deler av landet.

Finnmarkskommisjonen skal kartlegge rettighetsforhold på den grunnen som Finnmarkseiendommen overtar fra Statskog SF. Finnmarkskommisjonen skal ikke dele ut rettigheter som ikke allerede eksisterer. Kartleggingen skal skje på grunnlag av gjeldende nasjonal rett slik denne er utviklet gjennom lang rettspraksis.

Før Finnmarkskommisjonen starter utredningen av et område, skal den **kunngjøre** en oppfordring til mulige rettighetshavere om å melde seg for kommisjonen. Kunngjøringen skal skje i lokale medier og på annen hensiktsmessig måte. Den vil gi nærmere opplysninger om hvordan man kan melde fra om at man har et krav.

Hensikten med kommisjonen er å få en raskere og mer fullstendig avklaring av rettighetsforholdene i Finnmark enn hva som ville vært tilfelle dersom man hadde holdt seg til de vanlige domstolene. I så fall ville hver og en selv måtte gå til sak og kreve sin rett. Det er ofte kostbart og kunne ha medført at bare de som hadde råd til å føre en rettssak, ville få klarlagt sine opparbeidete rettigheter til grunn i Finnmark.

Finnmarkskommisjonen er ikke en domstol, og er derfor ikke avhengig av at partene går til sak for å kunne utrede et område. Kommisjonen har selv ansvaret for at rettighetsforholdene på Finnmarkseiendommens grunn blir utredet. Kommisjonen har også selv ansvaret for at saken blir tilstrekkelig opplyst, i motsetning til i en vanlig rettssak hvor det er partene som har ansvar for å gi domstolen alle nødvendige opplysninger.

Kommisjonen kan oppnevne representanter for ulike interessegrupper som kan følge kommisjonens arbeid. Dermed sikrer man at partenes interesser blir ivaretatt uten at hver part må opptre med egen advokat eller lignende. Utgiftene til partenes representanter dekkes av staten. Ordningen er en form for retts hjelp fra statens side.

Etter at kommisjonen er ferdig med å utrede et område, skal den avgi en rapport om hvem som etter kommisjonens mening eier grunnen og om det er andre som har bruksrettigheter der. Finnmarkseiendommen har plikt til å ta skriftlig stilling til kommisjonens rapport.

Den skal også sørge for tinglysing av identifiserte rettigheter som Finnmarkseiendommen er enig i at eksisterer. Dersom partene ikke er enige om at Finnmarkskommisjonens konklusjon er riktig, kan de be kommisjonen om å mekle mellom dem.

Dersom det fremdeles er uenighet om rettigheter i områder som Finnmarkskommisjonen har utredet, kan partene bringe saken inn for **Utmarksdomstolen for Finnmark**. Dette er en særdomstol som avsier rettslig bindende dommer. Det er opp til de private partene å kreve saken behandlet av domstolen. Domstolen vil bare behandle tvister om rettigheter til Finnmarkseiendommens grunn.

Som i en vanlig domstol er det opp til partene å føre bevis for de påstandene de kommer med. Staten dekker nødvendige utgifter partene har hatt i saker der Finnmarkseiendommen har motsatt seg en konklusjon fra kommisjonen om at andre har rettigheter til grunnen. Hvis to private parter går til sak for domstolen, gjelder de vanlige reglene om dekning av saksomkostninger i rettssaker. Det betyr at hver part i utgangspunktet selv må dekke sine omkostninger, med mindre den ene parten taper saken fullstendig. Det skal uansett ikke betales rettsgebyr for å føre en sak for Utmarksdomstolen.

Utmarksdomstolens dommer kan ankes. I så fall går anken direkte til Høyesterett. ■

■ Finnmarkseiendommen

Når Finnmarksloven trer i kraft, **overføres all grunn i Finnmark** som i dag forvaltes av Statskog SF til et nytt organ kalt Finnmarkseiendommen (*Finnmárkkuoþmodat*). Regjeringen har besluttet at Statskog SF skal skifte navn til Norsk Utmark SF. Denne navneendringen vil ikke ha noen betydning for overføringen av grunnarealene i Finnmark til Finnmarkseiendommen.

■ PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Plan- og bygningsloven inneholder regler om *arealplanlegging og byggesaksbehandling*. Loven er kommunens viktigste verktøy for å styre arealutnyttelsen i kommunen. Kommune- styret kan vedta overordnede arealplaner og mer detaljerte reguleringsplaner som setter rammene for hvilken type virksomhet som kan foregå i forskjellige områder i kommunen. Også staten kan vedta en reguleringsplan dersom det er nødvendig for å gjennomføre tiltak av stor samfunnsmessig betydning.

Det kan også settes *vilkår* for den virksomhet som kan drives i de ulike delene av kommunen. For eksempel kan kommunen bestemme at det i et område skal kunne drives industri, og samtidig stille krav om begrensning av utslipp og støy for industrivirksomhet som etablerer seg i området.

Fylkeskommunen, nabokommunene og statlige fagmyndigheter kan fremme *innsigelse* mot kommunens forslag til arealplan og reguleringsplan. I så fall må areal- eller reguleringsplanen sendes til departementet for endelig godkjenning. Rett til å fremme innsigelse betyr ikke at man har rett til å nekte at reguleringsplanen vedtas, men man kan kreve at departementet tar stilling til saken. Sametinget har innsigelsesrett i saker som berører samisk kulturminnevern. ■

Finnmarkseiendommen skal ledes av et **styre** på seks personer. Finnmark fylkesting og Sametinget skal velge tre styremedlemmer hver. Alle styremedlemmene skal være bosatt i Finnmark. Styret velger selv hvem som skal være leder og nestleder. Dersom ingen av medlemmene oppnår flertall, skal Finnmark fylkesting i oddetallsår og Sametinget i partallsår bestemme hvem av de seks medlemmene som skal være leder og nestleder.

I de aller fleste saker fattes styrevedtak ved alminnelig flertall. Dersom utfallet av avstemningen blir 3-3, er styrelederens stemme avgjørende.

I tillegg til styret skal Finnmarkseiendommen ha en **kontrollkomité** med tre medlemmer. Kontrollkomiteen skal blant annet påse at Finnmarkseiendommen drives i samsvar med Finnmarksloven og annen lovgivning, og godkjenne låneopptak og utdeling av utbytte. Finnmark fylkesting, Sametinget og Kongen oppnevner et medlem hver.

Finnmarkseiendommen er et selvstendig rettssubjekt og vil i prinsippet **eie grunnen på samme måte som en privat grunneier**. Det betyr at Finnmarkseiendommen i utgangspunktet kan bestemme hvordan grunnen skal utnyttes.

Det finnes imidlertid en del viktige **unntak** fra dette. For det første inneholder **Finnmarksloven** i seg selv viktige regler om forvaltningen av den grunnen Finnmarkseiendommen eier. Etter reglene i kapittel 3 skal innbyggerne i Finnmark ha visse rettigheter til blant annet jakt, fiske og multeplukking på denne grunnen. (Se avsnittet om forvaltning av fornybare ressurser.)

Staten kan også legge områder på Finnmarkseiendommens grunn ut som nasjonalpark (§ 19). Denne typen vedtak innebærer at visse typer virksomhet forbyes i de områdene vedtaket gjelder. I tillegg er det særlige saksbehandlingsregler for Finnmarkseiendommens avgjørelser om omdisponering av

utmarksområder (§ 10). Alle disse reglene innebærer begrensninger av Finnmarkseiendommens rett til å bestemme over den grunnen den eier.

For det andre gjelder alle **offentlige styringsverktøy** i like stor grad på Finnmarkseiendommens grunn som på annen privat grunn, for eksempel kommunenes rett til arealplanlegging etter *plan- og bygningsloven*. Finnmarkseiendommen kan ikke motsette seg at bruken av arealer i den enkelte kommune reguleres på denne måten.

Også offentlige forbud mot visse typer virksomhet gjelder på Finnmarkseiendommens grunn som over alt ellers. Eksempler på dette er forbudet mot motorferdsel i utmark og forbudet mot jakt på fredete dyrearter. Det samme gjelder allmennhetens *rett til ferdsel i utmark*. Staten, fylkeskommunen og kommunen kan dessuten ekspropriere grunn fra Finnmarkseiendommen i like stor grad som fra andre private grunneiere. Som en oppsummering kan man si at Finnmarkseiendommen som grunneier ikke står i noen særstilling i forhold til statens eller kommunens mulighet til å fatte vedtak som begrenser grunneierens råderett.

Finnmarksloven har egne regler for vedtak om *endret bruk av utmark* (§ 10). Før styret i Finnmarkseiendommen fatter vedtak i slike saker skal man vurdere hvilken betydning endringen vil ha for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv. *Sametingets retningslinjer* for endret bruk av utmark skal legges til grunn for denne vurder-

ingen. Det gjelder også spesielle avstemningsregler for styrets behandling av slike saker (se § 9 og § 10 annet og tredje ledd). På denne måten sikrer loven at samiske interesser ivaretas når styret tar avgjørelser som har betydning for utmarksområder hvor samiske interesser er representert. ■

■ RETT TIL FERDSEL I UTMARK

Friluftsløven § 2 lyder:

«I utmark kan enhver ferdes til fots hele året, når det skjer hensynsfullt og med tilbørlig varsomhet.»

Med utmark menes udyrket mark, typisk fjellområder, skog osv. Friluftsløven vil gjelde fullt ut på Finnmarkseiendommens grunn. Alle – også personer bosatt utenfor Finnmark – kan derfor ferdes fritt i utmarksområder på Finnmarkseiendommens grunn.

På den annen side gjelder det også et generelt forbud mot motorferdsel i utmark (lov om motorferdsel i utmark § 3). Også denne loven vil gjelde fullt ut på Finnmarkseiendommens grunn. Finnmarkseiendommen kan ikke tillate motorferdsel i utmark på sin grunn i strid med denne loven. Kommunen kan imidlertid på visse vilkår gi tillatelse til dette. ■

■ HVA ER ENDRET BRUK AV UTMARK?

For at et tiltak skal regnes som «endret bruk av utmark» må det ha merkbare fysiske og praktiske konsekvenser for bruken av utmarksområdene. Tiltakene må også være av en viss varighet for at man kan si at bruken av utmarka er «endret». Typiske eksempler vil være hus- og hytteutbygging, bygging av veier, oppstart av gruve-drift og oppføring av vindmølleparker.

Det anses ikke som «endret bruk» dersom det vedtas regler som bare angår bruken av utmarka som utmark. For eksempel er det ikke «endret bruk av utmark» om Finnmarkseiendommen vedtar regler om fordeling av utmarksressurser mellom ulike grupper eller om begrensninger i adgangen til å drive jakt og fiske. ■

■ Forvaltning av fornybare ressurser

■ SAMETINGETS RETNINGSLINJER

Sametinget kan gi retningslinjer for hvordan man skal vurdere virkningen av vedtak om endret bruk av utmark for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv (§ 4). Sametingets retningslinjer skal *legges til grunn* for denne vurderingen.

Retningslinjene regulerer bare hvordan virkningene av forskjellige tiltak for samiske interesser skal bedømmes. Retningslinjene er *ikke bindende* for hvilke vedtak offentlige myndigheter eller Finnmarkseiendommen kan fatte. De bestemmer ikke hvordan hensynet til samiske interesser skal veies opp mot andre interesser, for eksempel hensynet til næringsutvikling eller behovet for utbygging av infrastruktur. Kommunen kan for eksempel vedta en reguleringsplan etter plan- og bygningsloven som innebærer omdisponering av utmarksressurser selv om dette kan gå på bekostning av samiske interesser.

Sametingets retningslinjer har betydning for alle offentlige myndigheter som planlegger tiltak i Finnmark som innebærer omdisponering av utmarksområder og som kan ha betydning for samiske interesser. For eksempel må kommunen legge retningslinjene til grunn dersom den vil vedta en omregulering av utmark som kan ha betydning for samisk reindrift eller annen næringsutøvelse. Staten må legge retningslinjene til grunn dersom det er planlagt en riksveiutbygging i utmark som kan ha innvirkning på samiske interesser. Også styret i Finnmarkseiendommen må forholde seg til retningslinjene dersom den vil vedta endret bruk av utmark på sin grunn (§ 10). ■

Et av de viktigste formålene med loven er å gi befolkningen i Finnmark større innflytelse på forvaltningen av grunnen i fylket. Finnmarkslovens kapittel 3 gir regler om *forvaltningen av fornybare naturressurser på Finnmarkseiendommens grunn*.

Lokalbefolkningen bør ha rett til å utnytte lokale naturressurser i større grad enn alle andre. Man har derfor lagt opp til flere rettighetsnivåer i forhold til hvor nært man er tilknyttet de forskjellige ressursene.

Alle innbyggerne i den enkelte kommune har rett til utnyttelse av visse naturressurser innenfor kommunens grenser, blant annet egg- og dunsanking og begrenset

hogst. Dette er det mest omfattende rettighetsnivået. På neste nivå har alle innbyggerne i Finnmark blant annet rett til jakt, fiske og multeplukking. På det mest generelle rettighetsnivået har allmennheten – også de som ikke er bosatt i Finnmark – adgang til jakt og fangst av småvilt og fiske med stang og håndsnøre, og til plukking av multer til egen husholdning.

Reglene i Finnmarksloven om forvaltning av naturressurser begrenses av regler i andre lover som viltloven og lakse- og innlandsfiskekorten, som for eksempel gir regler om forbud mot fiske med garn og forbud mot jakt på forskjellige tider av året.

Utover dette har Finnmarkseiendommen vid myndighet til å styre og gi nærmere regler om utnyttelsen og forvaltningen av naturressursene på sin grunn (se nærmere i tekstboks). For eksempel kan en lokal fiskerforening tildeles rett til å forvalte fisket i en elv. Finnmarkseiendommen kan også bestemme at utnyttelse av naturressurser krever individuell tillatelse, og gi tillatelse til å utnytte naturressurser ut over det man har rett til etter loven. For jakt, fangst og fiske er det alltid nødvendig med tillatelse, for eksempel i form av jakt- eller fiskekort. Det kan kreves avgift for tillatelsen, og den kan være av ulik størrelse for innbyggerne i kommunen, i Finnmark og allmennheten for øvrig. ■

■ FORVALTNING AV FORNYBARE RESSURSER PÅ FINNMARKSEIENDOMMENS GRUNN

Alle innbyggerne i den enkelte kommune har rett til:

- fiske etter innlandsfiske med garn
- fiske etter anadrome laksefiske med faststående redskap i sjøen
- sanking av egg og dun
- hogst av lauvskog til brensel for husbehov
- stikking av torv til brensel og annet husbehov
- uttak av lauvskog til bruk som gjerdestolper og hesjestaur i reindrifts- og jordbruksnæring

Alle innbyggerne i Finnmark har rett til:

- jakt på storvilt
- jakt og fangst av småvilt
- fiske i vassdrag med stang og håndsnøre
- plukking av multer
- uttak av trevirke til husflid

Alle – også de bosatt utenfor Finnmark – har adgang til:

- jakt og fangst av småvilt
- fiske i vassdrag med stang og håndsnøre
- plukking av multer til egen husholdning

Jakt, fangst og fiske krever alltid tillatelse. Tillatelse til fiske etter anadrome laksefiske i sjøen gis fortrinnsvis til personer som er tilknyttet primærnæringene og som bor fast i området.

Kommunen kan gi enkeltpersoner eller grupper for 10 år av gangen rett til å utnytte enkelte ressurser i nærmere bestemte områder nær bygden. Kommunens vedtak kan påklages til Finnmarkseiendommen.

Finnmarkseiendommen kan:

- gi lokale organisasjoner for 10 år av gangen rett til å forvalte utnyttelsen av naturressurser i bestemte områder
- gi andre grupper eller allmennheten tillatelse til å utnytte naturressurser ut over det de har rett til etter loven
- gi nærmere regler om utnyttelsen av fornybare ressurser, herunder kreve individuell tillatelse og avgift
- fastsette begrensninger av ressursutnyttelsen i bestemte områder. Avgjørelsen kan klages inn for departementet. ■

■ Endringer i andre lover

Finnmarksloven gjør noen endringer i andre lover som har betydning for Finnmarkseiendommens råderett over den grunnen den overtar. De viktigste endringene gjøres i **bergverksloven**. Før man starter leting etter mineralforekomster i Finnmark skal Finnmarkseiendommen, Sametinget og de lokale reindriftsstyrene varsles skriftlig. Når bergverksmyndighetene vurderer søknader om rett til å utnytte mineralforekomstene i et område, skal de legge vesentlig vekt på hensynet til samiske interesser. Sametinget, fylkeskommunen og

kommunen skal få anledning til å uttale seg om saken. Dersom Sametinget eller Finnmarkseiendommen går imot at søknaden innvilges, skal saken avgjøres av Nærings- og handelsdepartementet.

Det er også bestemt at Kongen kan gi regler om høyere avgift til grunneier for gruvedrift på Finnmarkseiendommens grunn enn det som gjelder for andre grunneiere. ■

■ Ikrafttredelse av loven

Reglene i loven gjelder ikke før de settes i kraft. Dette må gjøres gjennom et vedtak av Kongen i statsråd. De enkelte delene av loven kan settes i kraft til forskjellig tid. Både regjeringen, Sametinget og Finnmark fylkesting har som målsetning at Finnmarksloven skal tre i kraft så snart som mulig. Det er imidlertid en del forberedende arbeid som må gjøres før dette kan skje.

Før Statskogs grunn kan overføres til **Finnmarkseiendommen**, og reglene om Finnmarkseiendommen kan settes i kraft, må Finnmarkseiendommen være etablert og i stand til å overta forvaltningen av de store grunnarealene. Det må derfor etableres et **styre** eller lignende som kan gjøre alle praktiske forberedelser for at Finnmarkseiendommen kan fungere fullt ut idet grunnarealene overføres.

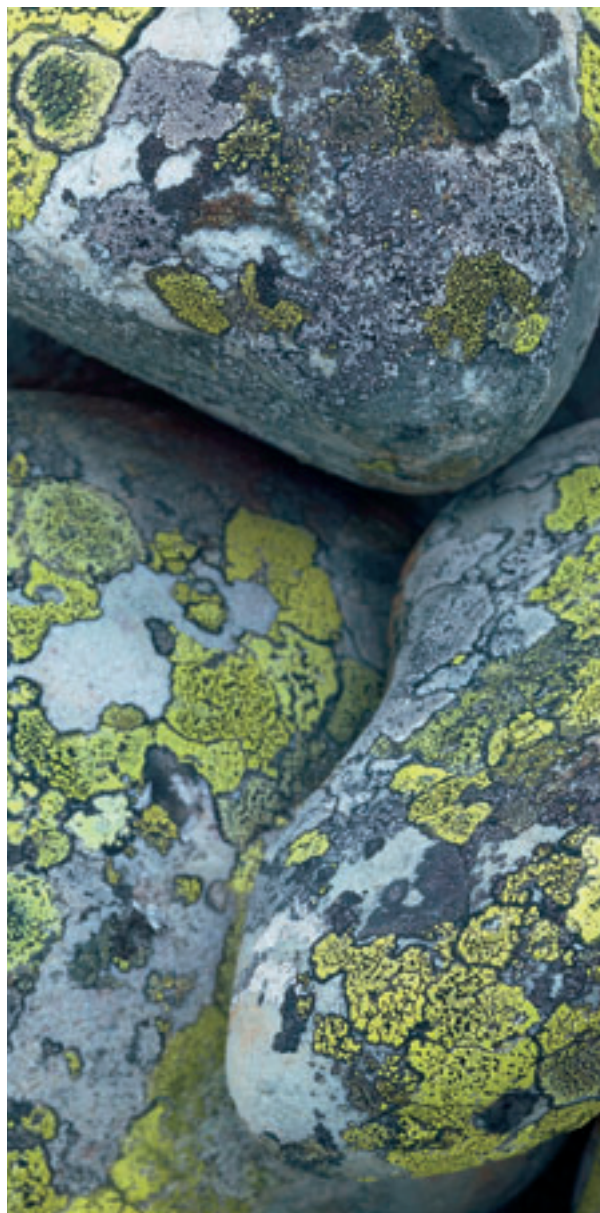
Det må vedtas **overgangsregler** som bestemmer hvilken myndighet dette styret skal ha. Blant annet må styret kunne inngå avtaler som er bindende for Finnmarkseiendommen, for eksempel om leie eller kjøp av lokaler, om ansettelse av nødvendig arbeidskraft osv. Det tas sikte på å få på plass styret og overgangsreglene innen 1. januar 2006.

Styret må gis en viss tid til nødvendige forberedelser før Statskogs grunn overføres til Finnmarkseiendommen. Det tas sikte på å få dette til slik at reglene som angår Finnmarkseiendommen kan settes i kraft i løpet av andre kvartal 2006 (kapittel 1 til 3).

Det er mer arbeid som må gjøres før reglene om **Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen** kan settes i kraft og kommisjonen kan starte sitt kartleggingsarbeid. Det må inngås avtaler om leie av lokaler osv., og det må opprettes et sekretariat. Det må lages nærmere retningslinjer for kommisjonens arbeid, og Stortinget har krevd at disse skal ut på høring. Man må også finne kvalifiserte medlemmer til kommisjonen og utmarksdomstolen. Lederen av kommisjonen skal oppfylle kravene for å bli høyesterettsdommer. I domstolen skal minst tre av medlemmene

oppfylle dette kravet. Medlemmene må også ha gode kunnskaper om forholdene i Finnmark.

Det er viktig at man ikke forhaster seg når det gjelder dette, men bruker den tiden som er nødvendig for å finne de som er best kvalifisert til å sitte i kommisjonen og domstolen. Det tas sikte på at reglene om kommisjonen og domstolen (kapittel 5) kan tre i kraft 1. januar 2007. ■

■ Oversikt over loven

■ MILEPÆLER I FINNMARKSLOVENS FORHISTORIE:

Arbeidet med Finnmarksloven har sin bakgrunn i behovet for å avklare statens forhold til det samiske folk, og for å anerkjenne samenes rett til bruk og utnyttelse av naturressurser i samsvar med sin kultur. Disse milepælene i utviklingen av sameretten danner grunnlaget for arbeidet med Finnmarksloven:

- Striden om utbyggingen av Alta-Kautokeino-vassdraget i 1980
- Samerettsutvalget oppnevnt i 1980
- Sametinget opprettet ved sameloven 12. juni 1987
- Vedtakelse av Grunnloven § 110 a om samene 27. mai 1988
- Samerettsutvalgets utredning NOU 1997: 4 Naturgrunnlaget for samisk kultur, lagt frem januar 1997
- Regjeringens forslag til finnmarkslov i Ot.prp. nr. 53 (2002–2003), lagt frem 4. april 2003
- Finnmarksloven vedtatt i Stortinget 24. mai 2005 (Odelstinget) og 8. juni 2005 (Lagtinget) og stadfestet («sanksjonert») av Kongen i statsråd 17. juni 2005

I de to årene Stortingets justiskomiteé arbeidet med loven, holdt komiteen blant annet åpne høringer i juni 2003 og besøkte Finnmark høsten 2003. Komiteen holdt også fire konsultasjoner med Sametinget og Finnmark fylkesting der man drøftet regjeringens lovforslag.

Justiskomiteens lovforslag ble sendt til Sametinget og Finnmark fylkesting til uttalelse. Et enstemmig Sameting og et stort flertall i Finnmark fylkesting sluttet opp om justiskomiteens lovforslag, som så ble endelig vedtatt av Stortinget. ■

Loven består av seks kapitler. I **kapittel 1** er det gitt generelle regler som har betydning for forståelsen og anvendelsen av hele loven. Loven gjelder for fast eiendom og vassdrag i Finnmark. Den gjelder så langt ut i havet som den private eiendomsretten strekker seg, det vil grovt sett si til ca. 2 meters dyp.

Kapittel 2 gir regler om det nye organet Finnmarks-eiendommen, blant annet om sammensetningen av styret og kontrollkomiteen, og om saksbehandlingen.

Kapittel 3 inneholder regler om forvaltningen av fornybare ressurser, blant annet jakt, fiske og vedhogst på Finnmarkseiendommens grunn.

Kapittel 4 omhandler fisket i Tana- og Neidenvassdragene. Finnmarksloven vil ikke gjøre inngrep i eksisterende rettigheter til fisket i disse vassdragene. Kongen kan gi forskrift med nærmere regler om forvaltningen og utøvelsen av fisket.

Kapittel 5 handler om de to nye organene Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark. Finnmarkskommisjonen skal gå gjennom hele det området som Finnmarkseiendommen overtar etter Statskog og kartlegge hvilke bruks- og eierrettigheter som finnes der. Tvister om rettigheter i områder som Finnmarkskommisjonen har kartlagt, kan bringes inn for Utmarksdomstolen for Finnmark.

I **kapittel 6** er det gitt regler om ikraftsettingen av loven, om overføringen av grunnen fra Statskog til Finnmarkseiendommen og bestemmelser om endringer i andre lover. ■

Mer informasjon:

- Justisdepartementets hjemmeside: www.jd.dep.no
- Lovteksten finnes på Lovdata: www.lovdata.no
- Justiskomiteens innstilling til Odelstinget, Innst. O. nr. 80 (2004–3005): www.stortinget.no
- Mer informasjon kommer på www.finnmarksloven.no

Lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark fylke (finnmarksloven)

Kapittel 1 Almennlige bestemmelser

§ 1 Lovens formål

Lovens formål er å legge til rette for at grunn og naturressurser i Finnmark fylke forvaltes på en balansert og økologisk bærekraftig måte til beste for innbyggerne i fylket og særlig som grunnlag for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv.

§ 2 Virkeområde

Loven gjelder for fast eiendom og vassdrag med naturressurser i Finnmark fylke. I strandlinjen gjelder loven så langt ut i sjøen som den private eiendomsretten strekker seg.

§ 3 Forholdet til folkeretten

Loven gjelder med de begrensninger som følger av ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater. Loven skal anvendes i samsvar med folkerettens regler om urfolk og minoriteter og bestemmelser i overenskomster med fremmede stater om fisket i grensevassdragene.

§ 4 Sametingets retningslinjer for endret bruk av utmark

Sametinget kan gi retningslinjer for hvordan virkningen for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv av endret bruk av utmark skal bedømmes. Retningslinjene skal godkjennes av departementet. Departementet prøver om retningslinjene ligger innenfor rammen av første punktum, og om de er utformet på egnet måte.

I saker om endret bruk av utmark skal statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter vurdere hvilken betydning endringen vil ha for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv. Sametingets retningslinjer skal legges til grunn ved vurderingen av samiske interesser etter første punktum.

§ 5 Forholdet til bestående rettigheter

Samene har kollektivt og individuelt gjennom langvarig bruk av land og vann opparbeidet rettigheter til grunn i Finnmark.

Loven her gjør ikke inngrep i kollektive og individuelle rettigheter som samer og andre har opparbeidet ved hevd eller alders tids bruk. Dette gjelder også de rettighetene reindriftsutøvere har på slikt grunnlag eller etter reindriftsloven.

For å fastslå omfanget og innholdet av de rettighetene som samer og andre har på grunnlag av hevd eller alders tids bruk eller på annet grunnlag, opprettes en kommisjon som skal utrede rettigheter til land og vann i Finnmark, og en særdomstol som skal avgjøre tvister om slike rettigheter, jf. kapittel 5.

Kapittel 2 Finnmarkseiendommen

§ 6 Finnmarkseiendommens rettsstilling

Finnmarkseiendommen (Finnmárkkuopmodat) er et eget rettssubjekt med sete i Finnmark som skal forvalte grunn og naturressurser mv. som den eier i samsvar med lovens formål og reglene i loven her for øvrig.

§ 7 Finnmarkseiendommens styre

Finnmarkseiendommen ledes av et styre på seks personer.

Finnmark fylkesting og Sametinget velger selv tre medlemmer med personlige varamedlemmer hver. Medlemmene og varamedlemmene skal være bosatt i Finnmark. Blant medlemmene valgt av Sametinget skal minst ett styremedlem og vedkommendes varamedlem være representanter for reindriften. Både som medlemmer og som varamedlemmer skal begge organer velge både kvinner og menn. Organet skal velge medlemmer og varamedlemmer samlet. Ansatte i Finnmarkseiendommen, Finnmarkseiendommens

revisor og medlemmer og varamedlemmer i kontrollkomiteen kan ikke velges som styremedlemmer eller varamedlemmer.

Styremedlemmene og varamedlemmene oppnevnes for inntil fire år av gangen. Ingen kan være styremedlem i mer enn ti år i sammenheng.

Styremedlemmer og varamedlemmer kan avsettes av det organ som har oppnevnt vedkommende. Organet skal i så fall på nytt velge medlemmer og varamedlemmer samlet.

Styremedlemmer og varamedlemmer har rett til å tre tilbake før tjenestetiden er ute dersom særlig grunn foreligger. Styret og det organ som har oppnevnt vedkommende, skal gis rimelig forhåndsvarsel. Fjerde ledd annet punktum gjelder tilsvarende.

Styret velger selv en leder og en nestleder blant medlemmene. Dersom ingen oppnår flertall, fastsetter Finnmark fylkesting i oddetallsår og Sametinget i partallsår hvem av de seks medlemmene som skal være leder og nestleder.

§ 8 Nærmere om forholdsvalg

Valget av styremedlemmer og varamedlemmer holdes som forholdsvalg som nevnt i kommuneloven § 37 dersom minst ett medlem av organet krever det.

Dersom det ved forholdsvalg er nødvendig for å oppfylle kravet om at det blant medlemmene og varamedlemmene skal være både kvinner og menn, skal kandidater fra det underrepresenterte kjønn rykke opp på den listen som har fått færrest stemmer av de listene som skal representeres. Ved stemmelikhet avgjøres det ved loddtrekning på hvilken liste opprykk skal skje.

Dersom det ved forholdsvalg i Sametinget er nødvendig for å oppfylle kravet om at et av styremedlemmene og vedkommendes varamedlem skal være representanter for reindriften, skal representanter for reindriften rykke opp på den listen som har fått færrest stemmer av de listene som skal representeres og som har slike kandidater. Dersom det ikke finnes noen slik liste, tilfaller den siste styreplassen represen-

tantene for reindriften på den listen som har fått flest stemmer av de listene som har slike kandidater. Ved stemmelikhet avgjøres det ved loddtrekning hvilken liste som skal anses for å ha fått flest eller færrest stemmer.

§ 9 Styrets oppgaver og saksbehandling

Forvaltningen av Finnmarkseiendommen hører under styret. Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten. Styret skal i nødvendig utstrekning fastsette planer, budsjett, retningslinjer og instruksjoner for virksomheten. Styret iverksetter de undersøkelser som det finner nødvendig for å kunne utføre sine oppgaver. Styret skal iverksette slike undersøkelser dersom et styremedlem krever det.

Styrelederen skal sørge for at aktuelle saker blir behandlet i styret og at det blir innkalt til styremøter på hensiktsmessig måte og med rimelig frist. Et styremedlem kan kreve at styret behandler bestemte saker.

Styret skal behandle saker i møte med mindre lederen finner at saken kan forelegges styret skriftlig eller behandles på annen betryggende måte. Et styremedlem kan kreve møtebehandling.

Styret kan treffe vedtak når minst fem medlemmer er til stede. Vedtak treffes med alminnelig flertall med mindre annet følger av § 10. Ved stemmelikhet er styrelederens stemme avgjørende.

Styret avgir årlig en beretning til kontrollkomiteen om Finnmarkseiendommens virksomhet. I beretningen skal det gis en særskilt redegjørelse for endringer i bruken av utmark og en vurdering av endringenes betydning for naturgrunnlaget for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv.

Styret fastsetter selv sin godtgjørelse. Godtgjørelsen dekkes av Finnmarkseiendommen.

§ 10 Saker om endret bruk av utmark og avhendelse av fast eiendom m.m.

I saker om endret bruk av utmark skal Finnmarkseiendommen vurdere hvilken betydning endringen vil ha for samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, nærings-

utøvelse og samfunnsliv. Sametingets retningslinjer etter § 4 skal legges til grunn ved vurderingen av samiske interesser etter første punktum.

Vedtak om endret bruk av utmark krever tilslutning fra minst fire styremedlemmer dersom hele mindretallet begrunner sitt standpunkt i hensynet til samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv vurdert på bakgrunn av Sametingets retningslinjer. Dersom flertallet ikke utgjør flere enn fire, kan et samlet mindretall i løpet av styremøtet kreve at saken forelegges for Sametinget. Dersom Sametinget ikke godtar flertallets vedtak eller unnlater å behandle saken innen rimelig tid, kan et samlet flertall i styret kreve at Finnmarkseiendommen forelegger saken for Kongen, som avgjør om vedtaket skal godkjennes. Godkjennelse av vedtaket har virkning som styrevedtak.

Dersom et forslag om endret bruk av utmark som enten bare gjelder Karasjok, Kautokeino, Nesseby, Porsanger og Tana kommuner eller bare gjelder resten av Finnmark, får tilslutning fra tre og bare tre styremedlemmer, kan tre styremedlemmer samlet kreve at saken behandles en gang til. Ved denne behandlingen deltar ikke det siste styremedlemmet valgt av Finnmark fylkesting dersom saken gjelder endret bruk av utmark i Karasjok, Kautokeino, Nesseby, Porsanger eller Tana kommuner. Gjelder saken endret bruk av utmark i resten av Finnmark, deltar ikke det siste styremedlemmet valgt av Sametinget som ikke representerer reindriften. Saken avgjøres med alminnelig flertall. Dersom det blir besluttet endret bruk av utmark med tilslutning fra tre og bare tre styremedlemmer og hele mindretallet begrunner sitt standpunkt i hensynet til samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsliv vurdert på bakgrunn av Sametingets retningslinjer, kan et samlet mindretall i løpet av styremøtet kreve at saken forelegges for Sametinget. Annet ledd tredje og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

Annet og tredje ledd gjelder tilsvarende for bemyndigelse av ansatte og andre til å treffe beslutning om endret bruk av utmark.

Første til fjerde ledd gjelder tilsvarende for saker om avhendelse og bortleie av utmark eller rettigheter i utmark. Bestemmelsene i paragrafen her gjelder ikke for saker etter kapittel 3.

Vedtak om avhendelse av fast eiendom som er truffet med tilslutning fra mindre enn fire styremedlemmer, må godkjennes av Sametinget og Finnmark fylkesting. Første punktum gjelder ikke for avhendelse av eiendommer som er fradelt ved offentlig delingsforretning og som er utlagt til byggeområde i planer etter plan- og bygningsloven, eller fradelte tomter som er bebygde.

§ 11 Saker som angår de ansattes arbeidssituasjon og rettsstilling

Av og blant de ansatte i Finnmarkseiendommen velges en representant som møter i Finnmarkseiendommens styre ved behandling av saker som angår de ansattes arbeidssituasjon eller rettsstilling. Representanten for de ansatte har tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett.

Representanten for de ansatte har ikke rett til å delta i behandlingen av saker som gjelder arbeidsgivers forberedelse til forhandlinger med arbeidstakere, arbeidskonflikter, rettstvister med arbeidstakerorganisasjoner eller oppsigelse av tariffavtaler.

§ 12 Representasjon

Styret representerer Finnmarkseiendommen utad og tegner dens firma.

Styret kan gi et eller flere styremedlemmer eller andre navngitte personer rett til å tegne Finnmarkseiendommens firma. Rett til å tegne firma kan når som helst tilbakekalles.

Har noen som representerer Finnmarkseiendommen utad etter bestemmelsen her gått ut over sin myndighet, er disposisjonen ikke bindende for Finnmarkseiendommen når Finnmarkseiendommen godtgjør at medkontrahenten forsto eller burde ha forstått at myndigheten ble overskredet og det ville stride mot redelighet å gjøre disposisjonen gjeldende.

§ 13 Regnskap, revisjon og registrering

Finnmarkseiendommen skal føre regnskap i samsvar med reglene i regnskapsloven.

Regnskapet skal revideres av statsautorisert revisor. Revisor skal for hvert regnskapsår avgi revisjonsberetning til styret i Finnmarkseiendommen.

Finnmarkseiendommen skal registreres i foretaksregisteret.

§ 14 Pantsettelse og gjeldsforfølgning

Fast eiendom som Finnmarkseiendommen eier og begrensede rettigheter som Finnmarkseiendommen har i fast eiendom som andre eier, kan ikke stilles som sikkerhet for gjeld eller andre forpliktelser og kan ikke være gjenstand for kreditorbeslag. Dette gjelder likevel ikke eiendommer og begrensede rettigheter i eiendommer som er fradelte ved offentlig delingsforretning og som er utlagt til byggeområde i planer etter plan- og bygningsloven, eller fradelte tomter som er bebygd.

Det kan ikke åpnes konkurs eller gjeldsforhandling hos Finnmarkseiendommen.

§ 15 Utdeling av overskudd

Dersom Finnmarkseiendommen i bankinnskudd, kontanter og lignende har aktiva som fratrukket eventuell gjeld overstiger det som trengs av reserver for å sikre driften, kan styret beslutte at overskuddet helt eller delvis skal utbetales til Finnmark fylkeskommune, Sametinget eller allmenntilgodeformål som kommer fylkets innbyggere til gode.

§ 16 Kontrollkomiteen

Tilsyn med styrets virksomhet føres av en kontrollkomité med tre medlemmer. Finnmark fylkesting, Sametinget og Kongen oppnevner et medlem hver med personlig varamedlem. Som medlem og varamedlem skal hvert organ oppnevne en mann og en kvinne. Medlemmet og varamedlemmet oppnevnt av staten skal oppfylle de krav som domstolloven stiller til høyesterettsdommere. Medlemmene og varamedlemmene opp-

nevnes for inntil fire år av gangen. Ingen kan være medlem i mer enn ti år i sammenheng. Medlemmet oppnevnt av staten er leder for komiteen.

Kontrollkomiteen skal:

- a) kontrollere at virksomheten i Finnmarkseiendommen drives i samsvar med Finnmarksloven og annen lovgivning,
- b) velge en eller flere statsautoriserte revisorer til å revidere Finnmarkseiendommens regnskap,
- c) godkjenne Finnmarkseiendommens årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning,
- d) godkjenne styrets godtgjørelse,
- e) godkjenne låneopptak og garantistillelser og
- f) godkjenne utdeling av overskudd.

Ved uenighet treffes avgjørelser ved flertall. For avgjørelser som nevnt i annet ledd bokstav e og f kreves enstemmighet.

Kontrollkomiteen skal ha tilgang til all tilgjengelig informasjon hos Finnmarkseiendommen som den trenger for å utføre sine oppgaver etter paragrafen her.

Kontrollkomiteen avgir årlig en rapport til Finnmark fylkesting, Sametinget og departementet. I rapporten skal kontrollkomiteen redegjøre for sin kontrollvirksomhet, gi en vurdering av styrets årsberetning og de forhold som er omhandlet der, samt gi en vurdering av hvordan loven her virker og om det er ønskelig med endringer i den.

Kontrollkomiteens utgifter dekkes av Finnmarkseiendommen. Godtgjørelse til medlemmene og varamedlemmene dekkes av det organ som har oppnevnt vedkommende.

§ 17 Straff- og erstatningsansvar for styremedlemmer mfl.

Medlem av styret, firmategner, revisor, ledende ansatt som er tildelt myndighet til å treffe beslutninger på vegne av Finnmarkseiendommen innenfor avgrensede saksområder, eller medlem av kontrollkomiteen som viser grov uforstand i utførelsen av sine oppgaver for Finnmarkseiendommen, straffes med bøter eller under skjerpene omstendigheter med fengsel i inntil ett år.

Medlem av styret som forsettlig eller uaktsomt har påført Finnmarkseiendommen tap under utførelsen av vervet, plikter å erstatte tapet. Kontrollkomiteen avgjør om erstatningskrav skal fremmes.

§ 18 Forholdet til offentlighetsloven og forvaltningsloven

For Finnmarkseiendommen gjelder forvaltningsloven kapittel II om ugildhet, § 11 om veiledningsplikt, § 11 a om saksbehandlingstid og foreløpig svar og §§ 13 til 13 f om taushetsplikt tilsvarende. Finnmarkseiendommen skal gi rettighetshaverne i et område forhåndsvarsel og adgang til å uttale seg etter reglene i forvaltningsloven § 16 før Finnmarkseiendommen treffer vedtak som kan ha rettslige eller faktiske konsekvenser for dem.

Finnmarkseiendommens saksdokumenter er offentlige etter reglene i offentlighetsloven. Ved avslag på begjæringer om innsyn kan spørsmålet om det er adgang til å unnta dokumentet fra offentlighet, påklages til fylkesmannen i Finnmark.

§ 19 Nasjonalparker på Finnmarkseiendommens grunn

Grunn som Finnmarkseiendommen eier, kan legges ut som nasjonalpark etter reglene i naturvernloven. Ved utformingen av bruksregler skal det legges vekt på at tradisjonell bruk kan videreføres. Finnmarkseiendommen og bruksrettshavere som berøres, kan kreve erstatning for økonomisk tap etter reglene i naturvernloven § 20 b.

§ 20 Forholdet til fremtidig lovgivning

Finnmarkseiendommen har ikke vern mot at dens rettsstilling eller rettigheter endres, innskrenkes eller oppheves ved lov.

Kapittel 3 Fornybare ressurser på Finnmarkseiendommens grunn

§ 21 Hovedprinsipper for forvaltningen

Finnmarkseiendommen skal forvalte de fornybare ressursene på sin grunn i samsvar med lovens formål og innenfor de rammer som følger av viltloven, lakse- og innlandsfiskloven og annen lovgivning. Naturens mangfold og produktivitet skal bevares.

Reglene i kapittelet her gjelder ikke i den utstrekning annet følger av særlige rettsforhold.

§ 22 Rettigheter for personer bosatt i kommunen

I samsvar med reglene i kapittelet her og innenfor de rammer som følger av annen lovgivning, har de som er bosatt i en kommune i Finnmark fylke, på Finnmarkseiendommens grunn i kommunen rett til:

- a) fiske etter innlandsfisk med garn,
- b) fiske etter anadrome laksefisk med faststående redskap i sjøen,
- c) sanking av egg og dun,
- d) hogst av lauvskog til brensel for husbehov,
- e) stikking av torv til brensel og annet husbehov og
- f) uttak av lauvskog til bruk som gjerdestolper og hesjestaur i reindrifts- og jordbruksnæring.

Reindriftsutøvere har samme rett som personer bosatt i kommunen i den tiden reindrift foregår der.

§ 23 Rettigheter for personer bosatt i Finnmark

I samsvar med reglene i kapittelet her og innenfor de rammer som følger av annen lovgivning, har de som er bosatt i Finnmark fylke, på Finnmarkseiendommens grunn rett til:

- a) jakt på storvilt,
- b) jakt og fangst av småvilt,
- c) fiske i vassdrag med stang og håndsnøre,
- d) plukking av multer og
- e) uttak av trevirke til husflid.

Til jordbrukseiendom ligger rett til beite for så stor buskap som kan vinterføs på eiendommen.

§ 24 Særskilt rett til lokal utnyttelse

Enkelpersoner eller grupper av personer som har tilknytning til en bygd og har sitt livsgrunnlag helt eller delvis knyttet til utnyttelsen av fornybare ressurser i nærheten av bygda, kan av kommunen for inntil 10 år om gangen bli tildelt særskilt rett til å utnytte fornybare ressurser som nevnt i §§ 22 og 23 på nærmere angitte områder i kommunen. Ved fastsettelsen av området og de nærmere vilkår skal det tas utgangspunkt i den bruk folk med tilknytning til bygda tradisjonelt har gjort av området. Området skal fortrinnsvis utgjøre et sammenhengende område i nærheten av bygda.

Finnmarkseiendommen kan gi generelle bestemmelser om kommunenes behandling og vurdering av saker etter paragrafen her. Finnmarkseiendommen er klageorgan for vedtak truffet av kommunen. For kommunens og Finnmarkseiendommens saksbehandling gjelder forvaltningsloven.

Paragrafen her gjelder ikke for jakt på storvilt og småvilt, fiske i vassdrag med stang og håndsnøre og fiske etter anadrome laksefisk i sjøen med faststående redskap.

§ 25 Adgang for andre

I samsvar med reglene i kapittelet her og innenfor de rammer som følger av annen lovgivning, har enhver på Finnmarkseiendommens grunn adgang til jakt og fangst av småvilt og fiske i vassdrag med stang og håndsnøre samt plukking av multer til egen husholdning.

Finnmarkseiendommen kan gi andre enn dem som er bosatt i kommunen eller fylket, ytterligere adgang til å utnytte fornybare ressurser som nevnt i §§ 22 og 23.

§ 26 Lokal forvaltning av jakt og fiske

Finnmarkseiendommen kan for inntil 10 år om gangen tildele lokale organisasjoner og sammenlutninger som har som formål å fremme allment jakt, fangst og fiske, særskilt rett til å forvalte utøvelsen av jakt, fangst og fiske på nærmere angitte områder av Finnmarkseiendommens grunn.

§ 27 Nærmere vilkår for utnyttelse av fornybare ressurser og innskrenkninger i utnyttelsen

Finnmarkseiendommen kan fastsette nærmere bestemmelser for utnyttelse av fornybare ressurser som nevnt i § 22 bokstav a til f og § 23 bokstav a til e. Finnmarkseiendommen kan fastsette at utnyttelse krever tillatelse. Det kan settes vilkår i tillatelsene.

For jakt, fangst og fiske er tillatelse alltid nødvendig. Den som får tillatelse, skal motta et kort eller lignende som viser at vedkommende har tillatelse. Med samtykke fra departementet kan Finnmarkseiendommen fastsette unntak fra bestemmelsene i leddet her.

For tillatelse til jakt, fangst og fiske kan Finnmarkseiendommen kreve avgift. Avgiften for personer bosatt i Finnmark skal ikke overstige det dobbelte av avgiften for personer bosatt i kommunen. Det kan ikke kreves avgift ved tildeling av særskilte retter etter § 24.

Fiske etter anadrome laksefisk med faststående redskap i sjøen kan bare foregå etter utvisning av fiskeplass av Finnmarkseiendommen.

Finnmarkseiendommen kan for nærmere angitte områder fastsette innskrenkninger i adgangen til å utnytte fornybare ressurser som nevnt i første ledd dersom hensynet til ressursen tilsier det. Kommuner, myndigheter for vilt og fiske mv. og organisasjoner for brukere som berøres, skal høres på forhånd.

Ved innskrenkninger i utnyttelsen av fornybare ressurser som nevnt i første ledd skal det tas rimelig hensyn til de ulike brukergruppernes bruk av ressursen.

Finnmarkseiendommens beslutninger om innskrenkninger som nevnt i femte og sjette ledd kan påklages til departementet etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI. Departementets avgjørelse kan ikke påklages.

Kapittel 4 Tana og Neiden

§ 28 Fisket i Tana- og Neidenvassdragene

I Tana- og Neidenvassdragene har lokalbefolkningen særskilte rettigheter til fiske på grunnlag av lov, alders tids bruk og lokal sedvane.

Kongen kan ved forskrift gi nærmere regler om forvaltningen og utøvelsen av fisket. Forskriften skal legge til rette for en lokal, rettighetsbasert forvaltning av fiskeressursene i samsvar med overenskomster med Finland om fisket i Tana- og Neidenvassdragene.

Utarbeidelsen av forskrifter og forhandlinger med Finland om fisket i Tana- og Neidenvassdragene skal skje i samråd med Sametinget, berørte kommuner og dem som har særskilte rettigheter til fisket i disse vassdragene.

Kapittel 5 Kartlegging og anerkjennelse av eksisterende rettigheter

I Finnmarkskommisjonen

§ 29 Finnmarkskommisjonen

Det opprettes en kommisjon (Finnmarkskommisjonen) som på grunnlag av gjeldende nasjonal rett skal utrede bruks- og eierrettigheter til den grunnen som Finnmarkseiendommen overtar etter § 49.

Kongen oppnevner Finnmarkskommisjonens medlemmer. Finnmarkskommisjonen skal bestå av en leder og fire andre medlemmer. Lederen skal oppfylle de kravene som domstoloven stiller til høyesterettsdommere. To av de øvrige medlemmene skal oppfylle de kravene som stilles til tingrettsdommere. Minst to medlemmer skal være bosatt i eller på annen måte ha sterk tilknytning til Finnmark fylke.

§ 30 Avgrensning av utredningsfelt m.m.

Finnmarkskommisjonen fastsetter felt for utredningsarbeidet og bestemmer rekkefølgen i

behandlingen. Ved avgjørelsen skal det bl.a. legges vekt på hensynet til en naturlig og hensiktsmessig avgrensning av feltet når det gjelder utstrekning og rettslig og historisk sammenheng samt på behovet for avklaring av rettsforholdene.

Finnmarkskommisjonen kan innskrenke eller utvide et felt etter at utredningen er satt i gang dersom det er nødvendig for å skape en naturlig og hensiktsmessig avgrensning.

Finnmarkskommisjonen kan unnlate å utrede rettigheter som åpenbart ikke egner seg for utredning av kommisjonen. Ved avgjørelsen skal det bl.a. legges vekt på rettighetens art og hvilket grunnlag den bygger på.

§ 31 Varsling av mulige rettighetshavere

Utredningsarbeidet for et felt skal kunngjøres med oppfordring til mulige rettighetshavere om å melde seg. Kunngjøringen foretas i Norsk Lysingsblad, i en avis som er alminnelig lest på stedet og lokalt på annen hensiktsmessig måte.

Reindriftsorganisasjoner og andre representanter for brukerinteresser i det aktuelle feltet samt Sametinget, Finnmark fylkesting, Finnmarkseiendommen og berørte kommuner varsles særskilt.

§ 32 Ansvar for sakens opplysning

Finnmarkskommisjonen har selv ansvaret for at saken blir tilstrekkelig opplyst. Kommisjonen kan på den måten som den finner hensiktsmessig, innhente forklaringer, dokumenter og annet materiale samt foreta undersøkelser og utredninger m.m. om faktiske og rettslige forhold som kan være av betydning for kommisjonens konklusjoner.

Partene har rett til å gjøre rede for de faktiske forholdene og føre bevis som er av betydning for kommisjonens konklusjoner. Partene kan begjære iverksatt tiltak etter første ledd. Finnmarkskommisjonen kan avslå begjæringen dersom den finnes ugrunnet, eller det vil medføre uforholdsmessige forsinkelser eller kostnader å etterkomme den.

For å ivareta partenes interesser kan Finnmarkskommisjonen oppnevne representanter for ulike interessegrupper som kan følge kommisjonens arbeid. Utgiftene dekkes av staten.

§ 33 Finnmarkskommisjonens rapport

Etter at kommisjonen har utredet et felt skal den avgi en rapport som skal inneholde opplysninger om:

- a) hvem som etter kommisjonens oppfatning er eiere av grunnen
- b) hvilke bruksrettigheter som etter kommisjonens oppfatning eksisterer
- c) de saksforholdene kommisjonen bygger sine konklusjoner på

Det skal fremgå av rapporten om konklusjonene er enstemmige. Hvis det ikke er tilfellet, skal det fremgå hvem som er uenig, og hvilke punkter uenigheten gjelder. Både flertallets og mindretallets konklusjoner skal begrunnes.

Etter at rapporten er avgitt skal den straks kunngjøres på den måten som er beskrevet i § 31. Ved kunngjøring etter § 31 første ledd er det tilstrekkelig at kunngjøringen inneholder et kort sammendrag av konklusjonene samt opplysning om hvor interesserte kan gjøre seg kjent med rapporten i sin helhet. I kunngjøringen skal det opplyses om fristen for å bringe tvister inn for utmarksdomstolen.

§ 34 Behandlingen i Finnmarkseiendommen

Finnmarkseiendommen skal uten ugrunnet opphold ta stilling til kommisjonens konklusjoner. For vedtak som går ut på å godta konklusjoner fra kommisjonen om at andre har rettigheter, gjelder § 10 sjette ledd tilsvarende.

I den grad Finnmarkseiendommen er enig med kommisjonen i at andre har rettigheter, plikter Finnmarkseiendommen å gi skriftlig uttrykk for det, og uten ugrunnet opphold sørge for at rettigheten blir tinglyst eller i tilfelle bringe saken inn for jordskifte retten etter § 45.

§ 35 Forhandlinger

Parter som ikke er enig i kommisjonens konklusjoner, eller som trenger bistand til å få konklusjonene nedfelt i bindende avtale, kan be Finnmarkskommisjonen om å mekle. Kommisjonens plikt til å mekle faller bort når fristen for å bringe tvisten inn for utmarksdomstolen har løpt ut.

II Utmarksdomstolen for Finnmark

§ 36 Utmarksdomstolen for Finnmark

Det opprettes en særdomstol (utmarksdomstolen for Finnmark) som skal behandle tvister om rettigheter som oppstår etter at Finnmarkskommisjonen har utredet et felt.

Kongen oppnevner utmarksdomstolens medlemmer. Utmarksdomstolen skal bestå av en leder, en nestleder, tre faste medlemmer og to varamedlemmer. Lederen, nestlederen og ett av de øvrige medlemmene skal oppfylle de kravene domstoloven stiller til høyesterettsdommere. Det samme gjelder ett av varamedlemmene, som er varamedlem for disse tre.

Saker som hører under utmarksdomstolen, kan ikke bringes inn for de alminnelige domstolene eller jordskifteretten, med mindre utmarksdomstolen har avvist saken etter § 39, eller søksmålsfristen etter § 38 første ledd er løpt ut, og utmarksdomstolen heller ikke skal ta saken til behandling etter § 38 annet ledd.

§ 37 Forfall

Har noen av de faste medlemmene forfall, innkalles det av varamedlemmene som skal gjøre tjeneste istedenfor det faste medlemmet som har forfall. Har lederen forfall, gjør nestlederen tjeneste som leder.

Får noen av utmarksdomstolens medlemmer forfall etter at behandlingen av en sak er begynt, kan behandlingen fortsette uten tilkalling av varamedlem så lenge fire medlemmer er med under behandlingen. Ved stemmelikhet er lederens stemme avgjørende.

§ 38 Stevning

Twister kan bringes inn for utmarksdomstolen ved skriftlig stevning senest ett år og seks måneder etter at Finnmarkskommisjonens rapport ble avgitt. Stevningen skal være underskrevet og skal inneholde:

- a) partens fulle navn og adresse
- b) en angivelse av de kravene som parten reiser, og omstendighetene de støttes på
- c) den påstanden parten nedlegger
- d) den motparten kravet rettes mot

Selv om fristen etter første ledd har løpt ut, skal utmarksdomstolen likevel behandle saker som kommer inn før alle saker fra samme felt er avsluttet, dersom den finner at saken egner seg for slik behandling og den kan behandles uten vesentlig forsinkelse for domstolens saksavvikling. Avgjørelser etter leddet her kan ikke angripes ved kjæremål eller anke.

§ 39 Avvisning

Saker som finnes ikke å egne seg for behandling i utmarksdomstolen, kan domstolen ved kjennelse avvise helt eller for en del. Ved avgjørelsen skal det bl.a. tas hensyn til kravets art og hvilket grunnlag det bygger på.

Før en sak avvises, skal saksøkeren gis anledning til å uttale seg. Saken kan avvises uten at partene innkalles til rettsmøte. Avvisning etter paragrafen her kan ikke angripes ved kjæremål eller anke.

§ 40 Forening av saker, oppdeling m.m.

Utmarksdomstolen kan:

- a) forene flere saker til felles behandling og i tilfelle felles avgjørelse
- b) dele opp forhandlingene og pådømmelsen av et eller flere krav som er forent i en sak, eller selvstendige tvistepunkter vedrørende samme krav
- c) bestemme rekkefølgen i behandlingen av de saker som er brakt inn

Ved avgjørelser etter første ledd skal det bl.a. legges vekt på hensynet til en naturlig og hensiktsmessig avgrensning av tvisteområdene når det gjelder utstrekning, rettslig og historisk sammenheng samt på behovet for avklaring av rettsforholdene.

Før avgjørelser etter første ledd treffes skal partene gis anledning til å uttale seg, med mindre dette finnes unødvendig eller ville medføre uforholdsmessig forsinkelse eller omkostning.

Beslutninger etter paragrafen her kan ikke angripes ved kjæremål eller anke.

§ 41 Ansvar for sakens opplysning m.m.

Det påhviler partene å gjøre rede for de faktiske forholdene og bevisene som er av betydning for avgjørelsen. Utmarksdomstolen skal av eget tiltak innhente Finnmarkskommisjonens rapport og ta utgangspunkt i denne i sin behandling av saken. Partene kan i tillegg legge frem som bevis dokumenter som er kommet inn til, lagt frem for eller utferdiget av Finnmarkskommisjonen.

Utmarksdomstolen kan ikke ta motvitneforklaring fra Finnmarkskommisjonens medlemmer eller fra personer som har utført arbeid for kommisjonen i forbindelse med saken.

Rettsmøter til avhør av parter og vitner utenfor hovedforhandling kan holdes av to av utmarksdomstolens medlemmer, hvorav minst den ene må ha de kvalifikasjonene som kreves for høyesterettsdommere. Utmarksdomstolen kan begjære at vedkommende tingrett foretar avhør.

§ 42 Anke og kjæremål

Utmarksdomstolens avgjørelser kan påankes til Høyesterett. Tvistemålsloven § 357 gjelder ikke.

Avgjørelser som etter tvistemålslovens bestemmelser er gjenstand for kjæremål, kan på tilsvarende måte påkjæres til Høyesteretts kjæremålsutvalg når ikke kjæremål er avskåret etter loven her.

§ 43 Utgiftene ved saken

Staten dekker utgiftene til utmarksdomstolens egen virksomhet. Staten dekker også nødvendige utgifter for partene i saker om krav om rettigheter som Finnmarkseiendommen har motsatt seg.

Ved avgjørelsen av spørsmålet om utgiftene har vært nødvendige, skal utmarksdomstolen bl.a. ha for øyet at parter med likeartede interesser som ikke står i strid, bør nytte samme juridiske og tekniske bistand. Domstolen skal så tidlig som mulig av eget tiltak ta opp spørsmålet der det er aktuelt.

Når særlige grunner tilsier det, kan utmarksdomstolen pålegge en part helt eller delvis selv å bære sine kostnader med saken. For øvrig gjelder tvistemålsloven § 177 tilsvarende.

For behandlingen av saker for utmarksdomstolen betales det ikke gebyr. For anke eller kjæremål over utmarksdomstolens avgjørelser gjelder lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr § 8.

III Fellesregler

§ 44 Samisk språk

Om bruk av samisk språk gjelder sameloven kapittel 3. Sameloven § 3-4 første ledd gjelder også for Finnmarkskommisjonen.

§ 45 Grensegang og tinglysning

Rettskraftige dommer fra utmarksdomstolen samt erklæringer og avtaler som er avgitt eller inngått i samsvar med Finnmarkskommisjonens konklusjoner, kan bringes inn for jordskifteretten etter jordskifte-loven § 88. Jordskifteretten gjennomfører grensemerking i terrenget, koordinatfesting og kartlegging av grensene i samsvar med dommen, erklæringen eller avtalen. Reglene om jordskifte gjelder tilsvarende så langt de passer. Jordskifteretten settes uten jordskiftemeddommere. Jordskifteloven § 88 femte ledd og § 89 annet ledd gjelder ikke. Ved anke gjelder § 72. Det skal ikke betales rettsgebyr etter § 74 første

ledd. Partene skal heller ikke betale for kostnadene ved grensemerking, koordinatfesting og kartlegging av grensene. For tinglysning gjelder jordskifteloven § 24 så langt den passer.

For rettigheter som er fastlåst i en rettskraftig dom fra utmarksdomstolen eller i en erklæring eller avtale i samsvar med Finnmarkskommisjonens konklusjoner, er offentligrettslige begrensninger i adgangen til å stifte eller overdra slike rettigheter ikke til hinder for at rettigheten tinglyses. Det betales ikke gebyr eller dokumentavgift ved tinglysningen.

§ 46 Forholdet til annen lovgivning

Domstolloven kapittel 6 om ugildhet og offentlighetsloven gjelder så langt de passer for Finnmarkskommisjonens virksomhet. Ved avslag på begjæringer om innsyn kan spørsmålet om det er adgang til å unnta dokumentet fra offentlighet, påklages til fylkesmannen i Finnmark. Forvaltningsloven gjelder ikke for Finnmarkskommisjonens virksomhet.

Domstolloven og tvistemålsloven gjelder så langt de passer for utmarksdomstolens virksomhet, dersom ikke annet er bestemt i loven her.

§ 47 Fullmakt til å gi nærmere regler

Kongen kan gi nærmere regler om Finnmarkskommisjonen og utmarksdomstolen for Finnmark, herunder om organisering og økonomiske forhold mv.

Kapittel 6 Sluttbestemmelser

§ 48 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til forskjellig tid.

§ 49 Overgangsregler

Ved ikrafttredelsen av kapittel 2 overtar Finnmarkseiendommen de faste eiendommer i Finnmark fylke som Statskog SF har grunnbokshjemmel til eller eier

uten å ha grunnbokshjemmel. Tilsvarende gjelder begrensede rettigheter i fast eiendom. Omregistrering i grunnboken skjer ved navneendring. Overføringen skjer med skattemessig kontinuitet og utløser ikke skatteplikt for Statskog SF etter skatteloven § 5-2.

Finnmarkseiendommen overtar det personlige ansvaret fra Statskog SF for pantheftelser og andre heftelser for pengeforpliktelser i de eiendommer eller rettigheter som Finnmarkseiendommen overtar. Finnmarkseiendommen overtar også ansvaret for avtaler om bruksretter, leieretter o.l. til de eiendommene og rettighetene som overtas. Finnmarkseiendommen overtar konsesjoner og bevillinger m.v. som Statskog SF har i tilknytning til de eiendommer og rettigheter som overtas.

Etter avtale med Statskog SF har Finnmarkseiendommen rett til å overta avtaler som Statskog SF har inngått vedrørende virksomheten i Finnmark.

Den som ved ikrafttreddelsen av kapittel 2 er ansatt i Statskog SF med arbeidssted i Finnmark fylke, unntatt ansatte som er knyttet til Statskog SF's fjelltjeneste, anses som ansatt i Finnmarkseiendommen fra ikrafttreddelsestidspunktet med samme lønns- og arbeidsvilkår som vedkommende hadde hos Statskog SF, med mindre den ansatte har meddelt at vedkommende ikke ønsker det. Fra ikrafttreddelsestidspunktet er ansatte i Statskog SF med arbeidssted i Finnmark ikke lenger ansatt i Statskog SF med mindre det er særskilt avtalt.

Departementet innkaller til det første styremøtet i Finnmarkseiendommen. Styret skal sørge for at Finnmarkseiendommen blir registrert i foretaksregisteret innen seks måneder etter ikrafttreddelsen.

Den som ved ikrafttreddelsen av kapittel 2 er ansatt i Statskog SF med arbeidssted i Finnmark og som er knyttet til Statskog SF's fjelltjeneste, anses fra ikrafttreddelsestidspunktet som ansatt i Statens naturoppsyn. For øvrig gjelder fjerde ledd tilsvarende.

Kongen kan fastsette at andre eiendeler knyttet til virksomheten i Finnmark enn fast eiendom skal overføres fra Statskog SF til Finnmarkseiendommen

og Statens naturoppsyn. Kongen kan også fastsette at avtaler som nevnt i tredje ledd skal kunne overtas av Statens naturoppsyn.

For øvrig kan Kongen gi nærmere overgangsregler.

§ 50 Endringer i annen lovgivning

Fra den tid Kongen bestemmer, gjøres følgende endringer i annen lovgivning:

1. Lov 12. mars 1965 om statens umatrikulerte grunn i Finnmark fylke oppheves.

2. I lov 30. juni 1972 nr. 70 om bergverk gjøres følgende endringer:

I kapittel 2 skal ny § 7 a lyde:

Særregler om skjerping i Finnmark

Ved skjerping i Finnmark fylke skal skjerperen senest en uke før skjerpingen begynner, skriftlig varsle Sametinget, grunneieren og det aktuelle områdestyret og distriktstyret for reindriften. Tar skjerperen sikte på inngrep i grunnen, skal stedet for inngrepet angis.

I kapittel 3 skal ny § 22 a lyde:

Særregler om muting i Finnmark

Søknader om muting i Finnmark fylke kan avslås dersom allmenne hensyn taler imot at søknaden innvilges. Ved vurderingen skal det legges vesentlig vekt på hensynet til samisk kultur, reindrift, utmarksbruk, næringsutøvelse og samfunnsniv. Innvilges søknaden, kan det settes vilkår for å ivareta hensyn som nevnt.

Ved behandlingen av søknaden skal bergmesteren gi grunneieren, Sametinget, fylkesmannen, fylkeskommunen, kommunen og det aktuelle områdestyret og distriktstyret for reindriften anledning til å uttale seg.

Dersom Sametinget eller Finnmarkseiendommen som grunneier går imot at søknaden innvilges, skal søknaden avgjøres av departementet.

Innvilges departementet søknaden i tilfeller

som nevnt i tredje ledd, har klage til Kongen fra Sametinget eller Finnmarkseiendommen som grunneier oppsettende virkning.

I kapittel 4 skal ny § 39 b lyde:

Særregler om utmål i Finnmark

For søknader om utmål i Finnmark fylke gjelder bestemmelsene i § 22 a tilsvarende. I tilfeller som nevnt i § 22 a tredje ledd avgjør departementet om utmålsforretning skal holdes før eller etter at departementet har behandlet søknaden.

§ 42 første ledd nytt annet punktum skal lyde:

For gruver på Finnmarkseiendommens grunn kan Kongen ved forskrift fastsette en høyere avgift.

3. I lov 9. juni 1978 nr. 49 om reindrift gjøres følgende endringer:

§ 13 tredje ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Finnmarkseiendommen kan ikke kreve betaling etter bestemmelsene i leddet her.

§ 14 første ledd første punktum skal lyde:

Retten til jakt, fangst og fiske gir adgang til i forbindelse med lovlig utøvelse av reindrift i reinbeiteområde å drive jakt, fangst og fiske i *statsallmenning*, i ikke særskiltmatrikulert statseiendom og på *Finnmarkseiendommens grunn* innenfor det reinbeitedistrikt hvor reindriften foregår, på samme vilkår som gjelder for personer som er fast bosatt i den kommune, bygd eller grend hvor *allmenningen, statseiendommen eller den aktuelle del av Finnmarkseiendommens grunn* ligger.

4. I lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet oppheves § 44 annet ledd.

5. I lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk mv. gjøres følgende endringer:

§ 19 tredje ledd skal lyde:

Ved salg av *fast eiendom i Finnmark fra staten eller Finnmarkseiendommen* kan fiskeretten holdes tilbake til fordel for allmennheten.

§ 22 fjerde og femte ledd oppheves.

6. I lov 21. juni 1996 nr. 38 om statlig naturoppsyn skal § 2 nytt fjerde ledd lyde:

På Finnmarkseiendommens grunn skal oppsynet føre den ytterligere kontroll som departementet og Finnmarkseiendommen avtaler.

.....
Finnmarksloven finnes på internett: www.lovdata.no
.....